

İSTANBUL SANAYİ ODASI BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN, KURUN YÜKSELİŞİNDEN ENDİŞELİ:

10 YILIN BİRİKİMİNİ YİYORUZ

Abdurrahman
YILDIRIM
ayildirim@htgazete.com.tr

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, sanayiciji endişelendiren türbülans için "Siyasi istikrara güvenmiştik. Ekonomik istikrara güvenmiştik. Finansal istikrara güvenmiştik. Ne biz yerli işadamları ve sanayicilerin ne de yabancıların hesabında böyle bir olayla karşılaşmak yoktu" dedi

Başta kurun yükselmesi olmak üzere faizin çıkışı, borsanın düşüşü, finansal sistemde yaşanan çalkantı, siyasetteki gelişmeler henüz sokağı, tüketicinin hayatını etkilemedi. Sanayinin çarklarını da yavaşlatmış değil. Bu yavaşlamayı da en erken aralık ayı verilerinde göreceğiz. Ama sanayici yaşanan gelişmelerden endişeli. Çünkü döviz kuru en çok sanayici için hayati önemde. Dövizle borcu olan, bu sektör. 370 milyar dolarlık dış borcun 260 milyar dolarlık kısmı özel sektörün. Üretim için ithalat yapan ve girdi fiyatları kura bağlı olan da sanayici.

Buna karşılık kur, pek çok faktör yanında bu dönemde asıl siyasi gelişmelere bağlı. Geçen hafta TL'nin yüzde 18'lik değer kaybının kalıcı olması halinde 500 Büyük Sanayi Şirketi bilançosunda 11 milyar dolarlık kârdan kayıp veya zarar yaratacağını yazmıştı. 11 milyar dolar tam 24 milyar lira eder. Bu da 500 Büyük'ün bir yıllık kârı demek. Yüzde 18 değer kaybeden TL'nin bu eğilimini yeni yılda da sürdürmesi sanayiciji endişelendiriyor.

Dün Ekonomi Müdürümüz Yavuz Barlas ile İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan'ı ziyaret ettik ve bu konuları konuştuk. Sohbetten geriye kalanları Sayın Bahçivan'ın ifadeleri ile şöyle toplamak mümkün:

'TÜRBÜLANS BEKLEMİYORDUK'

■ "Son 12 yılın içeriden kaynaklanan ilk büyük çalkantısını, ilk büyük dalgalanmasını yaşıyoruz. Bu 12 yılda hiç böyle bir dönem görmemiştik. Hatta bu tür türbülansları unutmamıştık. Şimdi finansal istikrarsızlık yaratacak gelişmeleri şaşkınlıkla, endişeyle izliyoruz. Dolar hemen her gün yükseliyor. Bugün 2.20 TL'yi aştı. Nereye gideceğini, nerede duracağını bilmiyoruz. Böyle bir türbülans beklemiyorduk. Hem ekonominin yerli aktörleri hem yabancı, böylesine siyasi gelişmeleri beklemiyorduk. Siyasi istikrara güvenmiştik. Ekonomik istikrara güvenmiştik. Finansal istikrara güvenmiştik. Ne biz yerli işadamları ve sanayicilerin ne de yabancıların

'Gençlere iş beğendirmek artık çok zor'

"Çağ değişti, yeni nesil tüketim çılgınlığı içinde. Bu yanlış. Artık bu dengeye oturmalı. Ayrıca ben kendi üretim tesisimde bile işten çıkma gerekçelerine bakıyorum şaşırıyorum. Gençler zora gelmek istemiyor. Ağır bir iş de yaptırıyoruz. Hizmet sektöründe çalsmak, hemen yükselmek istiyorlar. Valla artık gençlere iş beğendirmek çok zor hale geldi. Mavi yakalı bulmak zaten güç, üniversite mezunları da büyük bir beklentiyle gelip hemen sikiyorlar."

hesabında böyle bir olayla karşılaşmak yoktu. Geçen yıl FED'in etkisiyle yaşanan 6 aylık çalkantılı bir dönemin ardından böylesine bir dalgalanın gelmesi hepimizi şaşkına çevirdi.

■ Bu türbülans veya çalkantıya dayanıyoruz. Gelişmeleri, kurun yükselişini endişeyle izliyoruz. Ancak 2000 öncesindeki gibi, ilk rüzgârda savrulup gitmiyoruz. Çünkü geçmiş 12 yıldan gelen bir güven birikimi var. Hem siyasi istikrarın hem ekonomik istikrarın getirdiği güçlü bir birikim bu. Böylesine dalgalı bir ortamda güven birikiminden yararlanırız, hatta buna sermaye birikimini de ekleyebiliriz. Ama bu güven birikimine sirtımız çok fazla yaşayamayız, 'uzun süreyle böyle gideriz' diyemeyiz. Birikim yığınağının arkası doldurulmazsa bu da tükenir, erir gider. Bu açıdan güven birikimine de çok veya uzun süreyle güvenmemek gerekiyor."

'Bu dönemde durmak ve sermayeyi korumak başarıdır'

İstanbul Sanayi Odası

(ISO) Başkanı Erdal

Bahçivan, içinde

"yaşadığımız türbülans

ortamında sanayicinin

yürümek, büyüme

yerine durmasının ve

sermayesini korumasının

başarı olacağını" söyledi.

Kurun çok dalgalı

olmasından dolayı

fiyatlamayı yapılamadığını

belirten ISO Başkanı

Bahçivan "Satılan malı

yerine koymama riski

ile karşı karşıyayız" dedi.

■ "Son 12 yılda

kazandığımız güveni yok

etmememiz,

tüketmememiz lazım.

Çünkü güven öyle bir

gecede kolayca

kazanılmıyor.

Güvendiğiniz insanların,

kurumların, ülkelerin de

güvenilir olması lazım.

Hatta güvenilen

insanların da güvenilir

olmaya devam etmesi

lazım. Bu tıpkı teshih

taneleri gibi; hepsinin bir

arada olması bir anlam

ifade ediyor. Yanında

başka güvenilecek

kurumlar, kişiler de

gerekli. Geçmişte

Türkiye'ye güvendiği

için bu kadar

büyüyebildik. Yabancılar

bunca sermaye getirdi.

Neresinden bakarsanız

bakin, son 10 yılda dış

borçların 130 milyardan

370 küsur milyar dolara

çıkmasının arkasında

güven vardır. 240 milyar

dolarlık artışın neredeyse

tamamı özel sektördür.

Yabancı, Türkiye'ye

güvenmesi bu borcu

verir miydi? Yabancı,

şirketlere güvenmesi bu

krediyi verir miydi? Dış

borcun yanına doğrudan

Yatırımları, hisse

senetlerini, devlet iç

borçlanma senetlerini

sayın, 600-700 milyar

dolarlık bir büyüklüğe

ulaşır. Böyle bir para

güven olmadan

gelmezdi.

■ Sanayinin şu anda en

büyük sorunu fiyatlama

yapamamasıdır. Kurun bu

kadar dalgalandığı,

yükseldiği ve nereye

gideceği konusunda da

kimsenin bir şey bilmediği

bir ortamda fiyatlama

yapmak gerçekten çok

zor. Sattığımız malı

yerine koymama riski ile

karşı karşıyayız. Bu

dönemin en büyük sorunu

bu. Buna bağlı olarak en

büyük başarı sermayeyi

korumak olacak bence.

Bütün bu nedenlerden

dolayı yürümekten ve

koşmaktan ziyade bu

türbülans ortamında

durmayı başarmak

önemlidir."

'Risk yönetimine ağırlık vereceğiz'

ISO Başkanı Erdal

Bahçivan, reel sektör olarak

çalkantılı dönemleri az hasarla

atlatmada risk yönetiminin

önemini vurguladı. Bu konuda

sanayi sektörünün zayıf

olduğunu belirten Bahçivan,

şunları söyledi: "Reel sektör

olarak bu dönemi en az

hasarla atlattığımız için risk

yönetimini çok daha

etkinleştirmemiz gerekiyor. Bu

konuda bir zayıflığımızın

olduğu gerçek. Alacak

sigortası sistemini çalıştıranlar

var. Döviz riskini hedge

etmeyi de artık rutin işimiz

bir parçası olarak görmeliyiz.

Burada aslında kamu kesimi

de tıpkı bireysel emeklilik

sistemine yaptığı gibi, teşvik

edici olabilir. Burada küçük

oranlı teşvikler verilirse hem

sistem riskinin azaltılmasına

katkıda bulunur hem de kayıt

dişiligin bu yolla azaltılması

sağlanabilir diye

düşünüyorum."

